

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII DE
SECURITATE

Rolul Bisericii în procesele de emigrare și integrare:
Explicarea situației românilor din Statele Unite în perioada
postcomunistă

Conducător de doctorat:

CS.II. dr. Sergiu Marian GHERGHINA

Student doctorand:

Ionuț-Daniel MOLDOVAN

Cuprins

Lista tabelor	v
Lista figurilor	vi
Introducere.....	1
Prezentare generală	1
Scopul și relevanța lucrării.....	5
Metodologia cercetării	8
Conținutul și structura tezei	15
Capitolul 1: Cadrul teoretic.....	18
1.1 Cadrul teoretic general	18
1.2 Definirea conceptelor-cheie	24
1.2.1 Rol și status social	28
1.2.2 Migrație	29
1.2.3 Integrare și reintegrare	36
1.2.4 Migranți.....	39
1.2.5 Țara de origine și țara de destinație.....	41
1.3 Revizuirea literaturii de specialitate.....	45
1.3.1 Biserica și activitatea de advocacy în strategiile și politicile de migrație	46
1.3.2 Biserica și activitatea teologică privind ospitalitatea	53
1.4 Ce lipsește din literatură.....	58
Capitolul 2 : Cadrul analitic	62
2.1 Rolul religiei / Bisericii în procesul de migrație	62
2.2 Biserica / Religia și dezvoltarea capitalului social	68
2.3 Biserica: Agenție de recrutare și antreprenariat.....	72
2.4 Rolul religiei / Bisericii în integrare	76
2.5 Dimensiunile analitice	82
Capitolul 3: Metodologia cercetării: Cazuri, date și metode de analiză.....	90

3.1 Studiul de caz	91
3.1.2 Selectarea cazului	93
3.2. Metode de colectare a datelor	100
3.2.1 Date primare	100
3.2.2 Date secundare	102
3.2.3 Măsurarea variabilelor.....	103
3.2.4 Interviuurile calitative semi-structurate	106
3.3 Metoda de analiză a datelor	110
3.3.1 Analiza calitativă: Cadrul tematic și analiza tematică	110
3.4 Limitări	113
Capitolul 4 : Migrația românilor în Statele Unite: O privire de ansamblu	116
4.1 Cadrul legal și tipuri de statute ale imigranților.....	118
4.1.1 Statutul imigranților	129
4.1.2. Statutul de rezident permanent	130
4.1.3 Statut temporar	132
4.1.4 Imigranți fără documente	133
4.2 Modele de integrare	134
4.2.1 Naturalizare și cetățenie	140
Capitolul 5: Rolul Bisericii în procesul de migrație	149
5.1 Cultele neo-protestante în România, origini și evoluție.....	150
5.1.1 Penticostalii și Bapțiștii - începuturile	151
5.1.2 Între opresiune și recunoaștere	152
5.1.3 Dezvoltare și stabilitate	156
5.1.4 Sprijinirea relațiilor diplomatice româno-americane	158
5.2 Implicarea Bisericii în procesul de migrație	159
5.3 Caracteristicile socio-demografice.....	166
5.4 Concluzii	168

Capitolul 6: Rolul Bisericii în procesul de integrare	171
6.1 Implicarea Bisericii în procesul de integrare	172
6.2 Caracteristicile socio-demografice.....	185
6.3 Concluzii	191
Capitolul 7: Implicațiile studiului și concluzii	195
7.1 Principalele rezultate.....	195
7.2 Implicații	197
7.3 Limitările studiului.....	209
7.4 Direcții ulterioare de cercetare	211
Bibliografie	214
Anexa 1	250
Ghid pentru interviurile semi-structurate	250
Anexa 2	252
Lista respondenților la interviu	252

Cuvinte-cheie: biserică, religie, emigrare, integrare, migranți, capital-social, România, Statele Unite.

Rezumat

În contextul globalizării, interconectării infrastructurilor, economiei și sistemului financiar, migrația internațională în secolul XXI este în același timp mai complicată și a cunoscut o creștere substanțială (Bedford, 2009; Tarau, 2020). Numărul estimat de migranți internaționali a crescut constant în ultimii ani, situându-se în anul 2020 la aproape 281 de milioane oameni care trăiau într-o altă țară decât țara lor de naștere, ceea ce echivala cu 3,6 la sută din populația globală la vremea respectivă (World Migration Report, 2022).

Rolurile credinței, spiritualității și al instituțiilor asociate acestora au fost menționate în principal de teoria instituțională (Massey et al., 1993). Importanța legăturii interpersonale și a capitalului social, ambele bazate pe apartenența la o religie comună care poate să ducă la reducerea costurilor și a riscurilor migrației, este subliniată în teoria rețelelor (Massey et al., 1993). În alte studii este constatată importanța apartenenței religioase care contribuie la un sentiment de coerență, protejând indivizii împotriva stresului în timpul procesului de acomodare, ajutându-i pe imigranți să-și organizeze experiențele (Gonzales et al., 2013; Sloop et al., 2017; Aronson, 2022). De asemenea, biserica contribuie la sănătatea indivizilor prin relațiile sociale create în cadrul ei (McDougle et al., 2013), stimulează implicarea civică (Lewis et al., 2013), precum și activitățile de voluntariat (Lim și MacGregor, 2012; Merino, 2013).

Dinamica tuturor factorilor economici, politici și sociali este o caracteristică importantă a lumii contemporane (Ahrens și Meurers, 2011; Aravacik, 2018), iar structura în schimbare a societăților impune schimbări asupra motivelor migrației. În aceeași ordine de idei, migrația contemporană, potrivit lui Castles, de Haas și Miller (2009), este caracterizată de câteva tendințe generale în ceea ce privește dinamica care, pe de o parte, este influențată de fluxurile multiple, de compozițiile diverse ale fluxurilor și politicile de țară și de o lipsă de statistici și date fiabile privind migrația. Pe de altă parte, nu există un cadru teoretic pentru înțelegerea complexității unor astfel de schimbări rapide în modelele de migrație, iar cadrele teoretice utilizate adesea nu pot explica un anumit tip de fenomen de migrație.

Cu toate acestea, fenomenul migrației internaționale și diasporele globale au efecte semnificative atât asupra țărilor de origine, cât și de destinație ale imigranților (Elrick, 2008; Flahaux, 2016; Lodigiani, 2016; de Haas, 2019). Mișcările migratorii, mai ales în societatea contemporană, au fost influențate de factori precum criza economică și financiară, conflictele naționale și transnaționale, problemele ce au survenit din degradarea mediului (Jónsson, 2010) sau de insecuritate și politicile mai stricte de control al migrației (Sorensen et al., 2002; McAdam 2011; Massey, 2020). Aceste influențe au condus la schimbări nu doar din

perspectiva demografiei migrației, ci și din perspectiva și nevoia implicării diferitelor organizații în contextul migrației internaționale (Hugo, 2005; Bartels, 2018). Biserica este una dintre organizațiile implicate în fenomenul migrației internaționale care are un impact asupra procesului de migrație din momentul în care un individ decide că își părăsește țara de origine. Bisericile, de toate confesiunile, pot fi implicate în domeniul migrației pentru a proteja demnitatea umană, drepturile și libertatea, bisericile fiind părți active ale societății, alături de ceilalți actori sociali, și devenind actori activi importanți pentru coeziunea socială (Fuchs, 2003; Menéndez, 2019).

Importanța religiei și bisericii ca instituție este evidențiată în studiile anterioare drept bază pentru primirea și integrarea imigranților. Am identificat patru argumente majore în literatura de specialitate. În fenomenul migrației, implicarea bisericii este privită, în primul rând, din perspectiva ospitalității și integrării (Groody și Campese, 2008; Langmead, 2015; Louw, 2016; Settler, 2018; Klaasen, 2021). În al doilea rând, biserica este văzută ca o gazdă, responsabilă și atentă cu primirea celor străini (Groody 2009; Cruz, 2010; Mpofu, 2016; Klaasen, 2021). În al treilea rând, biserica este analizată din perspectiva includerii și încorporării imigranților (Baggie, 2008). Nu în ultimul rând, biserica este văzută ca un sistem societal global la fel de transnațional în funcționarea sa precum economia, nefiind surprinzător faptul că imigranții folosesc religia și instituțiile sale să-și trăiască viața transnațională (Beyer 2001). Cu toate acestea, există puține informații și analize sistematice despre cât de mult și prin ce mecanisme facilitează biserica decizia de a emigra, traseul, precum și integrarea socio-economică și culturală a imigranților. Studiul rolului religiei și-a recăpătat importanța datorită creșterii fluxurilor migratorii din țări predominant necreștine înspre țări de destinație predominant creștine, diversității culturale și religioase în creștere în țările de destinație occidentale și politiciile internaționale care afectează în special statutul anumitor minorități (Statham și Tillie, 2018). Implicarea organizațiilor bazate pe credință pentru a satisface nevoile umanitare ale imigranților a devenit din ce în ce mai importantă și datorită nivelului lor ridicat de credibilitate atât din perspectiva guvernelor, cât și din perspectiva oamenilor (Ager și Ager, 2016; Saunders et al., 2016; Wilson și Mavelli, 2016).

Studiile despre migrație încearcă deseori să explice procesele de deplasare a oamenilor între diverse teritorii și stabilirea lor acolo utilizând modele relativ simple de tipul *împingere-atrager*e sau argumente legate de maximizarea veniturilor individuale (de Haas, 2021). Astfel de abordări au condus la un impas în ceea ce privește teoria migrației (Massey et al., 1993; Arango 2000; de Haas 2010a; Lafleur, 2011; Skeldon 2012; Massey 2019). Lipsesc, de asemenea, cercetările care să explice cum trăsătura caracteristică a universalității

face din Biserică un actor crucial în abordarea problemei procesului fluxurilor migratorii, atât la emigrare, cât și la reîntoarcerea în țara de origine (Borjas and Bratsberg, 1996; De la Roca, 2017; Knauth și Wrona, 2018).

Pentru a adopta o abordare integrată și obiectivă, această lucrare investighează influența Bisericii într-o sferă națională. Scopul este acela de a analiza cazul românilor din Statele Unite, aceasta reprezentând o țară relevantă în ceea ce privește migrația românilor. Legăturile religioase dintre cele două țări, România și Statele Unite, au potențialul de a contribui la fenomenul migrației românilor. Cercetări anterioare ilustrează prezența factorului spiritual în rândul emigranților români (Ciobanu și Fokkema, 2017; Gherghina și Plopeanu, 2021), fapt deloc surprinzător dat fiind nivelul ridicat al religiozității declarate în România (Rusu și Turliuc, 2011; Voicu și Constantin, 2012).

Acest studiu își propune să analizeze rolul pe care Biserica îl are în procesul de emigrare al românilor în SUA și în cel de integrare în țara de destinație. Analiza este construită în jurul teoriei rețelelor sociale, investigând în ce măsură biserica este o rețea centrală în abordarea contemporană a fenomenului migrației românilor în Statele Unite. Demersuri asemănătoare sunt relativ noi la nivel național, mare parte din studiile precedente ce analizează fenomenul migrațional românesc se concentrează pe țări de destinație din zona Uniunii Europene (Bleahu, 2004; Marcu, 2008; Stanek, 2009; Constantin, 2009; Șerban, 2010; Ban, 2012; Mara, 2012; Uccellini, 2012; Săseanu, 2012; Séchet, 2015; Anghel et al., 2016; Cingolani, 2016; Matichescu et al., 2017; Polese et al., 2022) și mai puțin pe fluxurile de migrație înspre Statele Unite, în pofida importanței subiectului. Mai mult, studiul literaturii actuale relevă puținele preocupări teoretice și practice care să ofere un tablou complet a ceea ce reprezintă implicarea Bisericii în procesul de migrare a românilor, mai ales înspre Statele Unite. Până la momentul redactării acestei lucrări nu am identificat un studiu care să analizeze implicarea bisericii în procesul de integrare a românilor în Statele Unite.

Studiul de față oferă o contribuție la aprofundare și înțelegerea literaturii actuale privind paradigmele complexe de integrare a imigranților în societățile din țara de destinație. Acesta va aduce o contribuție teoretică în ceea ce privește rolul Bisericii în cadrul dezbaterilor globale contemporane privind emigrarea și integrarea, aducând în prim-plan relația complexă între biserica și migrație, o prezență în viața multor migranți. Propunerea unui cadru analitic ce diferențiază între ajutorul oferit de Biserică în procesul de emigrare și ajutorul oferit în procesul de integrare oferă noi perspective pentru studierea relației individ-biserică-migrație și sprijină domeniul practicii mai ales din prisma politicilor

privind migrația și integrarea. În acest sens, voi introduce și perspectiva că Biserica îndeplinește și o funcție de mediere între imigranți și societatea de primire, acesta intervine între sfera individuală și instituțiile naționale, unde există numeroase domenii relaționale, precum și numeroși actori colectivi cu rol fundamental în realizarea integrării.

Rezultatele evidențiază ca principal determinant al implicării bisericii în procesul de integrare frecventarea bisericii, cu referire la persoanele care frecventează mai des biserica, aceste beneficiază de ajutorul bisericii, fiind sprijinite mai mult decât persoanele care nu frecventează biserica. Rezultatele arată că atunci când persoanele sunt mai apropiate sau frecventează mai des o organizație – în cazul acesta biserica – cunosc mai bine mecanismele de funcționare și primește sprijinul Bisericii. Există abordări diferite din partea Bisericii, între procesul de emigrare și procesul de integrare, iar rolul precum și implicațiile asupra integrării sunt mai substanțiale și implică mai mulți factori sociali, economici, culturali precum și organizații și instituții.

De asemenea, cei care emigrează direct din România în Statele Unite sunt mai sprijiniți de biserică, aceasta având un rol mai important pentru ei, comparativ cu persoanele care au fost în cel puțin o altă țară înainte de a emigra în Statele Unite existând, în principal, legătura directă cu confesiunile și cu Biserica. În relația migranți români – biserică, situația financiară nu face diferența, Biserica oferă ajutor în mod egal atât în procesul de emigrare, cât și în procesul de integrare, fără a ține cont de situația financiară, Biserica creștină își respectă dogma și scopul, angajându-se la promovarea valorilor morale și culturale pentru ca prin misiunea sa să ajute pe toți cei care au nevoie.

Atitudinile patriarhale care sunt puternic asociate cu tradiția creștină sunt evidențiate și în cadrul cercetării, bărbații fiind ajutați mai mult de către Biserică atât în procesul de emigrare, cât și în procesul de integrare în Statele Unite. Cercetarea este evidențiată în mod reprezentativ pentru domeniile de interes, importanța capitalului social uman și rolul bisericii pentru dezvoltarea capitalului, mai ales pentru cei care nu au resursele necesare pentru a investi în educarea continuă sau, cel puțin în educația minimă necesară pentru adaptare și integrare. Rezultatele calitative demonstrează o relație complexă între Biserică și migrație, evidențiind o axă principală prezentă în viața imigranților, reprezentată de asigurarea nevoilor, mai ales în procesul de integrare.

Este constatat rolul important pe care îl are statul prin politicile și instituțiile responsabile, în integrarea migranților români, după cum rezultă din experiențele personale ale indivizilor implicați în acest proces. Datele rezultate ne arată că Statele Unite își păstrează

reputația de „țara tuturor posibilităților” (Hirschman, 2013), oferind imigranților români oportunități de dezvoltare și integrare în societatea americană.

Constatările calitative ale acestui studiu confirmă în mare măsură constatările cantitative cu privire la rolul și implicarea Bisericii în procesul de migrație, în ceea ce privește variabilele luate în considerare în cadrul analizei. Astfel, acest studiu are implicații din perspectiva cercetării migrației, religiei precum și a relației dintre migrație și religie. Mai mult, cercetările în domeniul migrației se confruntă cu probleme din cauza limitărilor de date, iar acest studiu oferă date suplimentare, necesare în cercetările privind studiul migrației și a relației dintre Biserică-individ în procesul de migrație. În ceea ce privește metodele calitative, folosite în acest studiu, acestea sunt utilizate pentru a genera date care nu numai că oferă o perspectivă asupra experienței de viață a unor indivizi, în cazul nostru a imigranților români, ci și reflectă în mod substanțial contextele social-economice și politice în care acestea se află atât în România înainte de decizia de emigrare ca și în Statele Unite după emigrare. Rezultatele susțin ideea identității religioase care favorizează recunoașterea interpersonală, întărind respectul și încrederea reciprocă, favorizând totodată șansa de a fi inclus în rețele sociale stabile, care la rândul lor pot fi activate pentru nevoi individuale, evidențiind încă o dată rolul religiei în crearea capitalului social al imigranților.

Bibliografie selectivă

Adamson, F. B. (2006). Crossing borders: International migration and national security. *International security*, 31(1), 165-199.

Adogame, A. (2010). Transnational Migration and Pentecostalism in Europe. *Pentecostudies: An Interdisciplinary Journal for Research on The Pentecostal and Charismatic Movements*, 9, 56-73.

Ager, A., Ager, J. (2016). Religion, Forced Migration, and Humanitarian Response. In: Saunders, J., Fiddian-Qasmiyeh, E., Snyder, S. (eds) *Intersections of Religion and Migration. Religion and Global Migrations*. Palgrave Macmillan, New York.

Ager, A., and Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies*, 21, 166-191.

Agrawal, S. K. (2008). Faith-based ethnic residential communities and neighbourliness in Canada. *Planning, Practice & Research*, 23(1), 41-56.

A.H.M. Zehadul Karim (2016) Conceptualizing Social Structure: A Reorientative Discussion Based on Persistent Paradoxical Debates, *The Anthropologist*, 24:2, 667-675.

Ahrens, Joachim and Meurers, Martin. (2011). How Governance Affects the Quality of Policy Reform and Economic Performance: New Evidence for Economies in Transition. *Journal for Institutional Innovation, Development and Transition (IB Review)*. Volume 6.

Alba, R., and Nee, V. (1997). Rethinking Assimilation Theory for a New Era of Immigration. *The International Migration Review*, 31(4), 826–874.

Alba, R., Logan, J., Lutz, A., and Stults, B. (2002). Only English by the Third Generation? Loss and Preservation of the Mother Tongue among the Grandchildren of Contemporary Immigrants. *Demography*, 39(3), 467–484.

Alba, R., and Foner, N. (2015). *Strangers No More: Immigration and the Challenges of Integration in North America and Western Europe*. Princeton University Press.

Aleksynska, Mariya, and Barry R. Chiswick. 2013. "The Determinants of Religiosity among Immigrants and the Native Born in Europe." *Review of Economics of the Household* 11 (4):563–98.

Algozzine, B. and Hancock, D.R. (2006). *Doing Case Study Research: A Practical Guide for Beginning Researchers*. New York: Teachers College Press.

Ambrosini, M. (2010). Migrants dans l'ombre. Causes, dynamiques, politiques de l'immigration irrégulière. *Revue européenne des migrations internationales*, 26, 7-32.

Aravacik, Esra. "Social Policy and the Welfare State" In *Public Economics and Finance*, edited by Bernur Açıkgöz. London: IntechOpen, 2018. 10.5772/intechopen.82372.

Aronson, Olov. (2022). Differential effects of religiosity on the mental health problems of adolescent natives and immigrants in Sweden: A three-wave longitudinal study. *Mental Health & Prevention*, 27. 200242. 10.1016/j.mhp.2022.200242.

Banchoff, T. (2005) 'Path dependence and value-driven issues. The comparative politics of stem cell research', *World Politics* 57(2): 200– 30.

B. Simon, *From Migrants to Missionaries: Christians of African Origin in Germany* (Frankfurt: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften; illustrated edition, February 18, 2010).

Bakewell, Oliver & de Haas, Hein & Kubal, Agnieszka. (2011). *Migration Systems, Pioneers and the Role of Agency*.

Bankston, C.L., III, and Zhou, M. (1995). Effects of minority-language literacy on the academic achievement of Vietnamese youths in New Orleans. *Sociology of Education*, 68(1), 1-17.

Banfi, E., M. Gianni, and M. Giugni. 2016. "Religious Minorities and Secularism: An Alternative View of the Impact of Religion on the Political Values of Muslims in Europe." *Journal of Ethnic and Migration Studies* 42 (2): 292–308.

Banja, M.K., 2020, „Religie și migrație în Zambia: Experiențe ale gazdelor creștine ale tinerilor migranți în contextul urban Lusaka”, *Multidisciplinary Journal of Language and Social Science Education* 3(1), 1–23.

Barkan, E. R., Vecoli, R. J., Alba, R. D., & Zunz, O. (1995). *Race, Religion, and Nationality in American Society: A Model of Ethnicity: From Contact to Assimilation* [with Comment, with Response]. *Journal of American Ethnic History*, 14(2), 38–101.

Barnett, M. N. (1992). *Confronting the Costs of War: Military Power, State, and Society in Egypt and Israel*. Princeton University Press.

Bauböck, R. 2003. *Towards a Political Theory of Migrant Transnationalism*, *International Migration Review*, 37, no. 3: 700-723.

Baxter, Andrew M., and Alex Nowrasteh. "A Brief History of U.S. Immigration Policy from the Colonial Period to the Present Day," *Policy Analysis* no. 919, Cato Institute, Washington, DC, August 3, 2021.

Bennett, A. and Elman, C. (2006a) 'Qualitative Research: Recent Developments in Case Study Methods', *Annual Review of Political Science*, 9, 455-476.

Bennett, A. and Elman, C. (2010) *Case Study Methods*. In C. Reus-Smit and D. Snidal (eds) *The Oxford Handbook of International Relations*. Oxford University Press: Oxford. Ch. 29.

Bennett, A. and Checkel, J. T. (2012) 'Process Tracing: From Philosophical Roots to Best Practice', Simons Papers in Security and Development, No. 21/2012, School for International Studies, Simon Fraser University: Vancouver.

Campbell, D.E., and R.G. Niemi. 2015. Testing Civics: State-Level Civic Education Requirements and Political Knowledge. *American Political Science Review* 110 (3): 495–511.

Capps R, Koball H, Campetella A, Perreira KM, Hooker S, Pedroza JM. 2015. Implications of Immigration Enforcement Activities for The Well-Being Of Children In Immigrant Families Washington, DC: Migration Policy Institute.

Carbajal, Maria Jose, and Jesus Maria de Miguel Calvo. 2021. Factors that influence immigration to OECD member States. *Cuadernos de Trabajo Social* 34: 417–30.

Carens, Joseph. *The Ethics of Immigration*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Carling, J., & Collins, F. (2018). Aspiration, desire and drivers of migration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(6), 909–926.

Carling, J, Erdal, MB, Talleraas, C. Living in two countries: Transnational living as an alternative to migration. *Popul Space Place*. 2021; 27: e 2471.

Carol, S. (2016). *Social Integration and Intermarriage in Europe: Islam, Partner-Choices and Parental Influence* (1st ed.). Routledge.

Castles, S. and Miller, M.J., 1998. *The Age of Migration : International Population Movements In The Modern World*, (Second Edition), Macmillan, London.

Castles, S., Korac, M., Vasta E. and Vertovec, S. (2002) 'Integration: Mapping the Field', Home Office online report, 29/3: 115–8.

Castles, S. (2002). Migration and Community Formation under Conditions of Globalization. *International Migration Review*, 36(4), 1143–1168.

Castles, S. The International Politics of Forced Migration. *Development* 46, 11–20 (2003).

Castles, S. (2009). Development and Migration—Migration and Development: What Comes First? Global Perspective and African Experiences. *Theoria: A Journal of Social and Political Theory*, 56(121), 1–31.

Castles, S. (2012). Understanding the relationship between methodology and methods. In C. Vargas-Silva (Ed.) *Handbook of research methods in migration* (pp. 7–25).

Castles, S., de Haas, H., & Miller, M. J. (2014). *The age of migration: International population movements in the modern world* (5th ed.). Guilford Press.

Check, J., & Schutt, R. K. (2012). Survey research. In J. Check & R. K. Schutt (Eds.). *Research methods in education*. (pp. 159–185). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Chilban J. *Interviewing in Depth: the Interactive) Relational Approach*. Thousand Oaks, California: Sage 1996.

Chiru, Mihail & Gherghina, Sergiu. (2012). Physical Insecurity and Anti-Immigration Views in Western Europe. 10.13140/RG.2.1.2965.5929.

Chiswick, B. R. (2008). Are immigrants favorably self-selected. In C. B. Brettell, & J. F. Hollifield (Eds.), *Migration theory: talking across disciplines* (2nd ed., pp. 63–82). Abingdon: Routledge.

de Beer, J., Raymer, J., van der Erf, R., & van Wissen, L. (2010). Overcoming the Problems of Inconsistent International Migration data: A New Method Applied to Flows in Europe/ Surmonter les problèmes d'incohérences des données sur les migrations internationales: une nouvelle méthode appliquée aux flux en Europe. *European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie*, 26(4), 459–481.

De Haas, H. (2005). International migration, remittances and development: Myths and facts, *Third World Quarterly*, 26, no. 8: 1269-1284.

De Haas, H. (2007). *Between courting and controlling: The Moroccan state and 'its' emigrants*, Working Paper No. 54, Oxford: Centre on Migration, Policy and Society, University of Oxford. Available on: <http://www.imi.ox.ac.uk/people/pdfs/between-courting-and-controlling-the-moroccan-state-and-its-emigrants>, accesat la data de 26 decembrie 2020.

De Haas, H. 2010. 'The Internal Dynamics of Migration Processes: A Theoretical Inquiry'. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36 (10), 1587-1617.

De Haas, H. (2014). *Migration Theory: Quo Vadis?* (DEMIG project paper No. 24). Oxford: International Migration Institute.

de Jong, PW, Fonseca, ML. The role of the origin country in migration aspirations: A cross-national comparison of Master students in Portugal and the Netherlands. *Popul Space Place*. 2020; 26:e2325.

Deakins, D., Ishaq, M., Smallbone, D., Whittam, G., & Wyper, J. (2007). Ethnic minority businesses in Scotland and the role of social capital. *International Small Business Journal*, 25(3), 307-326.

Dejong GF, Root BD, Abad RG. Family reunification and Philippine migration to the United States: the immigrants' perspective. *Int Migr Rev*. 1986 Fall;20(3):598-611.

Della L. Marcus trad. State Secretariat for Religious Affairs, *State and Religion in Romania*, 2015.

Foley, Michael W., and Dean R. Hoge. (2007). *Religion and the new immigrants: How faith communities form our newest citizens*. Oxford University Press.

Foner, N. and Alba, R. (2008), *Immigrant Religion in the U.S. and Western Europe: Bridge or Barrier to Inclusion?*. *International Migration Review*, 42: 360-392.

Foret, F. et Mourao Permoser, J. (2015), *Between faith, expertise and advocacy: the role of religion in European Union policy-making on immigration*. *Journal of European Public Policy*, Vol. 22, No. 8, 1089 –1108.

Fosztó, László and Kiss, Dénes (2012) *Pentecostalism in Romania. The impact of Pentecostal Communities on the Life-style of the Members*. *La ricerca folklorica*, 65. pp. 51-64.

Fowler, F. J. (2014). *The Problem with Survey Research*. *Contemporary Sociology*, 43(5), 660–662.

Franck Düvell, “*International Relations and Migration Management: The Case of Turkey*”, *Insight Turkey* Vol.16, No.1 (2014), pp. 35- 44.

Frank Usarski (2014) *European Pentecostalism*, by William K. Kay and Anne E. Dyer (eds), Brill: Leiden/Boston, 2011, 416pp.

Frederiks, M., & Nagy, D. (Eds.). (2016). *Religion, Migration and Identity: Methodological and theological explorations*. Brill.

García-Muñoz, Teresa & Neuman, Shoshana, 2012. "Is Religiosity of Immigrants a Bridge or a Buffer in the Process of Integration? A Comparative Study of Europe and the United States," *IZA Discussion Papers* 6384, Institute of Labor Economics (IZA).

Gârdan, G. (2007). *Episcopia Ortodoxă Română din America - parte a Ortodoxiei Americane*. Presa Universitară.

Gârdan, Gabriel Viorel, and Marius Eppel (2012) “*The Romanian Emigration to the United States until the First World War. Revisiting Opportunities and Vulnerabilities*.” *Journal for the Study of Religions and Ideologies* 11 (32): 227–55.

Gbadamosi, A. (2015), ‘*Exploring the Growing Link of Ethnic Entrepreneurship, Markets, and Pentecostalism in London (UK): An Empirical study*’, *Society and Business Review*, vol. 10, No. 2, pp.150-169.

Gerring, J. 2007. *Case study research: principles and practices*. New York: Cambridge University Press.

Gergen, Kenneth J (2009) *An invitation to social construction*. Los Angeles: Sage.

Gherghina, Sergiu & Aurelian-Petrus, Plopeanu. (2020). Social networks, attachment and integration understanding the church attendance of Romanian migrants. *Journal of Beliefs and Values*. 10.1080/13617672.2020.1769920.

Giddens, A. (1984) *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*. University of California Press, Berkeley.

Goodman, Sara Wallace. 2014. *Immigration and Membership Politics in Western Europe*. New York: Cambridge University Press.

Hainmueller, J., and Hiscox, M. (2010). Attitudes toward highly skilled and low-skilled immigration: evidence from a survey experiment. *Am. Polit. Sci. Rev.* 10, 61–84.

Hainmueller, J., and Daniel J. Hopkins. 2014. "The Hidden American Immigration Consensus: A Conjoint Analysis of Attitudes toward Immigrants." *American Journal of Political Science: Forthcoming*.

Hanciles, J. (2003) Migration and mission: Some implications for the twenty-first century church *International Bulletin of Missionary Research*.

Hancock, DR and Algozzine, B. 2011. *Doing case study research: a practical guide for beginning researchers*. New York: Teachers College Press.

Handy, Femida, and Itay Greenspan (2009) "Immigrant volunteering: A stepping stone to integration?." *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 38.6, pp. 956-982.

Handy, R. (1957). James Henry Rushbrooke, 1870–1947: A Baptist Greatheart. By Ernest A. Payne. London: The Carey Kingsgate Press, Ltd., 1954. VIII, 88 pp. 5s. *Church History*, 26(1), 85-86.

Hardy-Fanta C. (1993). *Latina Politics – Latino Politics*. Philadelphia: Temple University Press.

Harrel-Bond. 1999. 'The Experience of Refugees as Recipients of Aid'. In A. Ager, ed., *Refugees: Perspectives on the Experience of Forced Migration*. New York, Cassell.

Haug, S. (2003). Interethnische Freundschaftsbeziehungen und soziale Integration. *Koelner Z. Soziol. u. Soz. Psychol.* 55 (4), 716–736.

Haug, S. 2008. 'Migration Networks and Migration Decision-Making'. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34 (4), 585-605.

Heckmann, F. (2003). "From Ethnic Nation to Universalistic Immigrant Integration: Germany,". *The Integration of Immigrants in European Societies: National Differences and Trends of Convergence*. Editors F. Heckmann and D. Schnapper (Stuttgart: Lucius & Lucius), 7, 45 78. doi:10.1515/9783110507324-004.

Heintz, M. (2008). Changes in work ethic in eastern Europe : the case of Romania. *Autrepart*, 48, 45-57..

Hickman, M. J. (1993). Integration or Segregation? The Education of the Irish in Britain in Roman Catholic Voluntary-Aided Schools. *British Journal of Sociology of Education*, 14(3), 285–300.

Kritz, M.M., & Zlotnik, H. (1992). Global interactions: migration systems processes and policies.

Kupiszewska, D., & Kupiszewski, M. (2011). Harmonization of international migration data. CARIM East-Consortium for Applied Research on International Migration: Methodological Workshop II.

Kuschminder, K. (2017) *Reintegration Strategies: Conceptualizing How Return Migrants Reintegrate*, Cham: Palgrave Macmillan.

Levitt, Peggy. (2009). Roots and Routes: Understanding the Lives of the Second Generation Transnationally. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 35. 1225-1242.

Levitt, P. (2010). Taking Culture Seriously: The Unexplored Nexus between Migration, Incorporation and Development. *Revue européenne des migrations internationales*, 26, 139-153.

Lewis, J. and Nicholls, C. M. (2014) ‘Design Issues’, in Ritchie, J. et al. (eds) *Qualitative Research Practice*. 2nd edn. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: SAGE.

Ley, D. (2008). The Immigrant Church as an Urban Service Hub. *Urban Studies*, 45(10), 2057–2074.

Light, I., & Bonacich, E. (1991). *Immigrant entrepreneurs: Koreans in Los Angeles, 1965- 1982*. Univ of California Press.

Mason, D. M. (2016). Caring for the unseen: using linking social capital to improve healthcare access to irregular migrants in Spain. *Journal of Nursing Scholarship*, 48(5), 448-455.

Massey, D. S. 1990. 'Social Structure, Household Strategies, and the Cumulative Causation of Migration'. *Population Index*, 56 (1), 3-26.

Massey, Douglas & Arango, Joaquin & Hugo, Graeme & Kouaouci, Ali & Pellegrino, Adela & Taylor, J.. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*. 19. 431. 10.2307/2938462.

Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A. and Pellegrino, A. 1998. *Worlds in Motion: Understanding International Migration at the End of the Millennium*, Oxford, Clarendon Press.

Massey, D. S. and España, F. G. 1987. 'The Social Process of International Migration'. *Science* 237 (4816), 733-738.

Matei, M. (2018), Report of the National Correspondent for Romania to the OECD Continuous Reporting System on Migration (SOPEMI).

Maticescu, Marius Lupşa, Alexandru Dragan, and Daniel Luceş. 2017. "Channels to West: Exploring the Migration Routes between Romania and France" *Sustainability* 9, no. 10: 1861.

Maxwell, J. (2013). *Qualitative research design: An interactive approach*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Nauck, B. (2001). Intercultural Contact and Intergenerational Transmission in Immigrant Families. *J. Cross-Cultural Psychol.* 32 (2), 159–173.

Năstuță, Sebastian and Tompea, Ancuta Daniela (2011): "Who is afraid of immigrants? Social predictors of fear of immigrants in Europe". In: *Sfera Politicii* XIX.

Neil Conner (2019) Religion And The Social Integration Of Migrants In Dublin, Ireland, *Geographical Review*, 109:1, 27-46.

Nella Geurts & Marcel Lubbers (2019) The role of country of origin engagement in second-language proficiency of recent migrants, *Ethnic and Racial Studies*, 42:16, 120-140.

Norris, P., & Inglehart, R. (2004). *Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide* (Cambridge Studies in Social Theory, Religion and Politics). Cambridge: Cambridge University Press.

Noyoo, Ndangwa. (2007). *Indigenous Empowerment Strategies for Regional Integration and Development: The Southern African Development Community (SADC)*.

Oliver Bakewell (2010) Some Reflections on Structure and Agency in Migration Theory, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36:10, 1689-1708.

Parsons, T. (1991). *The Social System* (ed. a II a) London: Routledge.

Pavel Bochian, *Viața unui pastor din România*, Ed. Privilegiu. București. 1997.

Penninx, R. (2013). *Research on migration and integration in Europe: Achievements and lessons*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Penninx, R. (2005). Integration of migrants: Economic, social, cultural and political dimensions. In M. Macura, A. L. MacDonald, & W. Haug (Eds.), *The new demographic*

regime: Population challenges and policy responses (pp. 137–152). New York/Geneva: United Nations.

Phillimore, J. (2012) 'Implementing Integration in the UK: Lessons for Integration Theory, Policy and Practice', *Policy & Politics*, 40/4: 525–45.

Phillips, K., 2015, „Ospitalitatea și populațiile emergente: către o teologie a migrației în contextul bisericii catolice din Statele Unite”, teză de doctorat, Facultatea de la Universitatea St. Michael's College și Departamentul de Teologie din Toronto Școala de Teologie, Universitatea St. Michael's College.

Policarp Morusca, "Biserica Ortodoxa Româna În America", *Calendarul-Almanah Solia*, 1936: 133-4.

Pope, Earl A. (1992) "The Role of Religion in the Romanian Revolution," *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*: Vol. 12 : Iss. 2 , Article 2.

Portes, A. 1999. Conclusion: Towards a new world – the origins and effects of transnational activities, *Ethnic and Racial Studies*, 22, no. 2: 463-477.

Portes, A., and Rumbaut, R.G. (2001). *Legacies: The Story of the Immigrant Second Generation*. Berkeley: University of California Press.

Portes, A., & Rumbaut, R. G. (2006). *Immigrant America: A Portrait, Third edition. Revised, Expanded, and Updated* (3rd ed.). University of California Press.

Portes, A., and Rumbaut, R.G. (2014). *Immigrant America: A Portrait, Updated and Expanded*. Oakland: University of California Press.

Prentice, J.C., Pebley, A.R., and Sastry, N. (2005). Immigration status and health insurance coverage: Who gains? Who loses? *American Journal of Public Health*, 95(1), 109-116.

Rubin, H. J. and Rubin., I. S. (2012) 'Listening, Hearing, and Sharing Social Experiences.', in Herbert J. Rubin, & I. S. R. (ed.) *In Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*. 2nd edn. Thousand Oaks: SAGE.

Rubin, H. and Rubin, I. (2012a) 'Analyzing Coded Data', in Rubin, H. J. and Rubin., I. S. (eds) *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*. 2nd edn. Thousand Oaks: SAGE.

Rusu, Petruta & Turliuc, Maria. (2011). Religiosity And Family Functionality in Romanian Orthodox Religion. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 30. 10.1016/j.sbspro.2011.10.106.

Rygiel, Kim. *Globalizing Citizenship*. Vancouver: University of British Columbia Press, 2010.

Sandru, Trandafir (1992). Biserica pentecostala in istoria crestinismului București, Editura bisericii lui Dumnezeu apostolice pentecostale din România.

Sandru, Trandafir (1997). Trezirea Spirituală Pentecostală din România, Editura Institutului Teologic Pentecostal, București.

Sandu, D. (2005), "Dynamics of Romanian Emigration After 1989: From a Macro- to a Micro-Level Approach", *International Journal of Sociology*, Vol. 35/3, pp. 36-56.

Sandu, D. 2010. Lumile sociale ale migrației românești în străinătate. Polirom: Iasi.

Touliatos, J., & Compton, N. (1988). *Research methods in human ecology/home economics*. Ames, Iowa: Iowa State University Press.

Trandafoiu, Ruxandra. (2013). Diaspora online: Identity politics and Romanian migrants.

Trandafoiu, Ruxandra. (2022). The Politics of Migration and Diaspora in Eastern Europe: Media, Public Discourse and Policy.